

Κεφ. 33 Ινδουισμός Β Μάθημα για Β τάξη

Από το 500 π.Χ. μέχρι το 500 μ.Χ. περίπου αναπτύχθηκαν τα στοιχεία που αποτελούν την μορφή του Ινδουισμού , που επικρατεί σήμερα.

α) Η σύνθεση ντάρμα και μόξα

Υπήρχε η αντίληψη , ότι η σωτηρία εξαρτάται από την ατομική προσπάθεια και όχι από τους βεδικούς θεούς. Αυτά πίστευαν και οι Βουδιστές και Τζαϊνιστές και άλλοι τον 6^{ον} αιώνα. Δηλαδή στην ατομική προσπάθεια. Αυτό όμως έθετε σε κίνδυνο την θέση των βραχμάνων , των ιερέων δηλ. που θα καθοδηγούσαν κλπ. Γι' αυτό αντέδρασαν μεταθέτοντας για τους πολλούς την επιδίωξη της απελευθέρωσης σε κάποια τελική ζωή στο μακρινό μέλλον.

Βραχυπρόθεσμα θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν μια μετενσάρκωση , σε κάποια καλή μορφή ύπαρξης. Κι ότι αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με την συσσώρευση καλού κάρμα. Κι' αυτό μπορούσε να επιτευχθεί αν κάποιος ζούσε σύμφωνα με το ντάρμα , δηλαδή κανόνες κοινωνικής και θρησκευτικής ορθοπραξίας και σύμφωνα με κανόνες που ίσχυαν ειδικά για την κάθε κάστα και για το στάδιο της ζωής στο οποίο βρισκόταν κάποιος.

Τα στάδια που αναγνώριζαν οι βραχμάνοι ήταν:

- Του νέου και μαθητευόμενου κοντά σε βραχμάνο
- Του οικογενειάρχη
- Του αποτραβηγμένου ασκητή και
- Του περιπλανώμενου ερημίτη

Για την ρύθμιση της κοινωνικής και θρησκευτικής ζωής υπήρχαν πολλά βιβλία .

Υποχρεωτικοί κανόνες , για όλες τις κάστες και τα στάδια της ζωής ήταν τα προσκυνήματα σε ιερά μέρη , η λατρεία των θεοτήτων , η τιμή και οι προσφορές προς τους βραχμάνους , ή αποφυγή οποιασδήποτε βλάβης κλπ. Υπήρχαν και οι ειδικά υποχρεωτικοί κανόνες σε διάφορες στιγμές και κάθε σταθμό της ζωής τους. Ως προς τις **σχέσεις μεταξύ καστών** , οι κανόνες καθορίζουν ποιοι γάμοι επιτρέπονται μεταξύ τους και ποιοι όχι , τι μιαίνει ,τι καθαρίζει κλπ.

Αποτέλεσμα της σύνθεσης ντάρμα και μόξα δηλ. απελευθέρωση , ήταν ότι για τον τρόπο σωτηρίας , με κάποιο είδος γιόγκα , προστέθηκε και το ντάρμα.

Έτσι η θρησκευτική ζωή χωρίστηκε σε δύο μορφές που συνυπάρχουν.

β) Ο Σιβαϊσμός και ο Βισνουισμός

Στις τελευταίες Ουπανισάδες το θείο ως απερίοριστο ήταν χωρίς μορφή , αυτό αντικαθίσταται με το ότι ως απερίοριστο πρέπει να α. έχει μορφή και β. να συμπεριλαμβάνει και τον κόσμο. Κάποιοι βραχμάνοι θεωρούσαν κάποιες θεότητες ως γεννιότερες του κόσμου και ως τη μορφή του Μπράχμαν. Αυτές ήταν!

Ο Σίβα , ο Βισνού και η Ντέβι

Κάθε ομάδα βραχμάνων , θεωρούσε τη μια από αυτές ως αληθινή μορφή του Μπράχμαν. Έτσι το Μπράχμαν έγινε προσωπικό. Η παράδοση που θεωρεί ότι το θείο είναι απρόσωπο ονομάζεται **Βεδάντα**. Από τις θεότητες αυτές απορρέει το σύνολο του κόσμου , ο οποίος αποτελεί την εξώτατη έκφρασή τους . Με αυτό τον τρόπο τα γενικά χαρακτηριστικά του κόσμου , όπως γέννηση και θάνατος , αρσενικό και θηλυκό κ.ο.κ , αποτέλεσαν ιδίως στον Σίβα τα δικά τους χαρακτηριστικά.

Σκοπός των παραδόσεων αυτών πάλι ο ίδιος : Η απελευθέρωση , μέσα από την ένωση με μια από της θεότητες , από την διαιώνιση του εγκλωβισμού στη μεταβαλλόμενη και περιορισμένη ύπαρξη.

Το ότι το Μπράχμαν είναι τώρα προσωπικό , ένωση με αυτό μπορούσε να πραγματοποιηθεί α. η ίδια η θεότητα με διάφορους τρόπους εμφανιζόταν για να βοηθήσει τους ανθρώπους και β. ο άνθρωπος μπορούσε να αγαπήσει τη θεότητα με **την αγαπητική αφοσίωση (μπάκτι), ως γιόγκα , δηλαδή ως μέσο ένωσης (μπάκτι γιόγκα) με τη θεότητα.** Καθιερώθηκε η **μπάκτι γιόγκα , ως το κατεξοχήν τέτοιο μέσον , σ αυτές τις παραδόσεις.** Οι θεότητες αυτές εκτός από την τελική σωτηρία , πρόσφεραν και κάθε είδους βοήθεια στη ζωή αυτή .

Ο θεός Βισνού , εμφανίζεται με διάφορες μορφές (αβατάρα) για να σώσει τον κόσμο. Υπάρχουν 10 τέτοιες εμφανίσεις και πιο δημοφιλέστερες , είναι **ο Κρίσνα και ο Ράμα.**

Ο Σίβα βοηθά τους πιστούς , χωρίς εμφανίσεις . Λατρεύεται υπό διάφορες μορφές που αντιστοιχούν στα γενικά χαρακτηριστικά του κόσμου. π.χ. ως δημιουργός και ως καταστροφέας και αυτό επαναλαμβάνεται.

γ) Ο Σακτισμός

Εκτός από τον Σιβαϊσμό και τον Βισνουισμό αναπτύχθηκε και ο Σακτισμός , όπου κέντρο λατρείας , είναι η **Σάκτι** που είναι η γενεσιουργός δύναμη ή ενέργεια του **Σίβα** , η γυναίκα του , με μυθική γλώσσα. Λατρεύεται και ανεξάρτητα από αυτόν , και ως η μεγάλη θεά **Ντέβι, με διάφορες μορφές όπως η φοβερή Κάλι , έχει γλώσσα κατακόκκινη από το αίμα και περιδέραιο με νεκροκεφαλές .Παράγει τη ζωή αλλά μέσω του θανάτου ξαναπαίρνει την ενέργεια που ξόδεψε , ώστε να την αναπαράγει κ.ο.κ**

δ) Η λατρεία

Τον 6^ο αιώνα μια νέα μορφή λατρείας αρχίζει. Αντί της θυσίας, επικρατεί η τιμή της θεότητας, δηλ. λατρευτικές πράξεις ως να φιλοξενούν κάποιον, όπως αρώματα, λουλούδια, πλύση χεριών και ποδιών προσφορά καθίσματος κλπ.

ε) Ο Ινδουισμός στη νεότερη εποχή

Από τον 13^ο μέχρι το 18^ο η Ινδία βρέθηκε υπό μουσουλμανική κατοχή. Τα κινήματα μπάκτι με κέντρο τις 3 θεότητες συνέχισαν. Από το 19^ο αιώνα υπό τους Βρετανούς, ο Ινδουισμός ήλθε σε επαφή με τη Δύση και τον Χριστιανισμό. Τότε συνειδητοποίησαν την ταυτότητά τους και αναβίωσαν κάποιες παραδόσεις τους, που αναδιατυπώθηκαν με σύγχρονο τρόπο. Επίσης προσπάθησαν να αποβάλουν κάποια στοιχεία που αμαύρωναν την εικόνα του, όπως είναι οι κάστες. Η αναβίωση είχε αντίκτυπο και στη Δύση. **Μεγάλα ονόματα της αναβίωσης είναι: Ο Ραμακρίσνα Παραμαχάνσα, Σρι Αουρομπίντο και ο Μαχάτμα Γκάντι ο οποίος ελευθέρωσε την Ινδία από τους Βρετανούς.**

Κεντρική ιδέα του Γκάντι ήταν η εφαρμογή της νηστείας, η αποφυγή της βίας, στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων όπως εκείνο των αθίκτων στην ινδική κοινωνία, ή πολιτικών, όπως η ξένη κατοχή της Ινδίας.

στ) Η σημερινή εικόνα

Κυρίως, Ινδουισμός είναι ό,τι πιστεύει σήμερα η πλειονότητα των Ινδών.

Κύρια στοιχεία αυτής της πίστης είναι:

Η ύπαρξη είναι οδυνηρή. Και ζητά απελευθέρωση από αυτή. Η απελευθέρωση επιδιώκεται με δύο τρόπους: α. Άμεσο που επιτυγχάνεται κυρίως με την μπάκτι γιόγκα προς μια θεότητα που επιλέγει ο πιστός και περιέχεται στις τρεις παραδόσεις Σιβαισμό, Βισνουισμό και Σακτισμό. β. Σταδιακό, τον οποίο προτιμούν οι περισσότεροι. Επιτυγχάνεται με την προσήλωση στο ντάρμα, δηλ. λατρεία των διαφόρων θεοτήτων.

Θεότητες που συμβάλλουν στην απόσβεση του κακού κάρμα και συνεπώς σε μια καλή μετενσάρκωση π.χ. είναι η θεότητα του Γάγγη ποταμού, με την πλύση στα νερά του. Και στον σταδιακό τρόπο τελικός στόχος είναι η ένωση με την θεότητα που επιλέγει καθένας. Κι όταν λατρεύει διάφορες θεότητες, δεν είναι πολυθεϊστής γιατί τοποθετεί τη προσωπική του θεότητα στη θέση του απολύτου και υποτάσσει τις άλλες σε αυτήν, ως μορφές ή εμφανίσεις της ή δυνάμεις που βοηθούν στο έργο της τελικής απολύτρωσης, στο ποικίλα στάδιά του.

❖ Μπορείς να απαντήσεις στις ερωτήσεις του κεφαλαίου και να διαβάσεις και τα κείμενα, παράλληλα με το κεφάλαιο.

❖ Ηλεκτρονική διεύθυνση: siakidouanastasia@gmail.com

